

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobkyně **H. Ž.**, zast. JUDr. Jiřím Kašparem, advokátem se sídlem Polička, Palackého nám. 62, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem Praha 2, Na Poříčním právu 376/1, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 4 Cad 74/2004 – 19 ze dne 18. 5. 2005,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) v záhlaví uvedený rozsudek Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí, č.j. 2004/7174-44, ze dne 27. 5. 2004. Uvedeným rozhodnutím změnil žalovaný rozhodnutí Úřadu práce ve Svitavách č.j. SYD-1297/2003-EP2, ze dne 11. 12. 2003, jímž nebylo stěžovatelce přiznáno hmotné zabezpečení z důvodu prekluze nároku podle ust. § 18 odst. 2, věta druhá zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti v platném znění (dále jen „zákon o zaměstnanosti“) tak, že místo označení „§ 18“ se uvádí „§ 14 odst. 1 písm. f)“, vypouští se slova „z důvodu prekluze“ a poslední věta výroku. Ostatní části rozhodnutí zůstávají beze změn.

Městský soud v Praze se ztotožnil s názorem žalovaného, že v daném případě nelze stěžovatelce poskytnout hmotné zabezpečení z důvodu stanoveného v ust. § 14 odst. 1 písm. f) zákona o zaměstnanosti. K prohlášení neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru nedošlo v soudním řízení a stěžovatelka vzala žalobu v této věci zpět. Nebylo tedy

prohlášeno, že tento úkon byl nezákonný nebo neplatný. Uzavřenou dohodou o narovnání podle ust. § 259 zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“) bylo pouze změněno datum skončení pracovního poměru stěžovatelky a nebylo vyvrácena skutečnost, že původně byl pracovní poměr ukončen pro porušení povinnosti vyplývající ze zaměstnání. Z uvedených důvodů soud žalobu s odkazem na § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), jako nedůvodnou zamítl.

Kasační stížností napadla stěžovatelka rozsudek Městského soudu v Praze z důvodů podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Stěžovatelka především považuje rozhodnutí odvolacího správního orgánu za fakticky nepřezkoumatelné, neboť v něm není přesně uvedeno, který z důvodů ust. § 14 odst. 1 písm. f) zák. č. 1/1991 Sb. byl rozhodný pro nepřiznání hmotného zabezpečení. K věci samé pak stěžovatelka uvedla, že spor o určení neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru [překážce poskytnutí hmotného zabezpečení podle ust. § 14 odst. 1 písm. f) zákona o zaměstnanosti] byl ukončen poté, co strany mezi sebou uzavřely dohodu o narovnání podle ust. § 259 zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, již upravili práva mezi sebou sporná tak, že pracovní poměr stěžovatelky neskončil okamžitým zrušením pracovního poměru, nýbrž dohodou ke dni 30. 6. 2000 podle ust. § 46 odst. 1 písm. b) cit. zákona. Rozhodnutí ministerstva, jakož i napadený rozsudek, které uvedenou dohodu o narovnání považují za právně nicotnou a její existenci zcela ignorují, považuje za nesprávné. Proti okamžitému zrušení pracovního poměru stěžovatelka řádně brojila příslušnou žalobou. Pokud strany uzavřely v průběhu soudního řízení dohodu podle ust. § 259 zákoníku práce, dali pouze přednost řádnému mimosoudnímu vypořádání sporu před řízením soudním a jednali tak v souladu se zásadou, že spor má být vyřešen především smírně (§ 100 odst. 1 o. s. ř.). Pokud tedy účastníci jednali podle zákonem upraveného a doporučeného postupu, je stěžovatelka toho názoru, že uzavřená dohoda nemůže jít k její tíži. Stěžovatelka rovněž nesouhlasí s tím, že dohodou o narovnání bylo pouze změněno datum ukončení pracovního poměru, neboť jí byl výslovně změněn také jeho důvod. Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížností napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněných stížních bodů a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ze správního a soudního spisu přitom zjistil tyto pro posouzení věci rozhodné skutečnosti:

Dne 15. 6. 2000 zaslal stěžovatelce její tehdejší zaměstnavatel písemné podání, jehož obsahem bylo okamžité zrušení jejího pracovního poměru. Tento úkon odůvodnil skutečností, že stěžovatelka po ukončení pracovní neschopnosti dne 30. 4. 2000 nenastoupila do práce, ani zaměstnavatele neinformovala o důvodech své nepřítomnosti. Uvedenou skutečnost zaměstnavatel považoval za porušení pracovní kázně zvláště hrubým způsobem. Okamžité zrušení pracovního poměru napadla stěžovatelka žalobou ze dne 15. 8. 2000.

Dne 11. 9. 2000 podala stěžovatelka u Úřadu práce ve Svitavách žádost o zprostředkování zaměstnání. Řízení o této žádosti bylo z důvodu podané žaloby o neplatnost skončení pracovního poměru přerušeno rozhodnutím ze dne 9. 11. 2000, neboť šlo o předběžnou otázku ve smyslu ust. § 40 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

Dne 22. 9. 2003 uzavřela stěžovatelka se svým bývalým zaměstnavatelem, resp. správcem jeho konkurzní podstaty dohodu o narovnání ve smyslu ust. § 259 zákoníku práce, kterou upravili nároky mezi sebou sporné, jež byly předmětem soudního řízení tak, že pracovní poměr stěžovatelky u společnosti H.-S., s. r. o. skončil nikoli okamžitým zrušením pracovního poměru ze strany zaměstnavatele, nýbrž dohodou ke dni 30. 6. 2000, a to podle ust. § 46 odst. 1 písm. b) zákoníku práce z důvodu, že část společnosti H.-S., s. r. o., byla přemístěna na novou adresu. Součástí dohody byl rovněž závazek stěžovatelky vzít žalobu na neplatnost skončení pracovního poměru zpět.

Dne 11. 12. 2003 rozhodl Úřad práce ve Svitavách tak, že podle ust. § 18 odst. 2 věta druhá zákona o zaměstnanosti se stěžovatelce nepřiznává hmotné zabezpečení z důvodu prekluze nároku. Podle tohoto rozhodnutí byla stěžovatelka vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání od 11. 9. 2000 a hmotné zabezpečení by jí tak náleželo od tohoto data. Dohoda o narovnání podle ust. § 259 zákoníku práce byla uzavřena dne 22. 9. 2003. Usnesením Okresního soudu Brno-venkov ze dne 29. 9. 2003 bylo pak řízení o určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru zastaveno pro zpětvzetí žaloby. Správní orgán prvního stupně dospěl k závěru, že došlo k prekluzi celého nároku podle ust. § 18 odst. 2 věty druhé zákona o zaměstnanosti, neboť dnem 11. 9. 2003 uplynula tříletá prekluzivní lhůta na dodatečné poskytnutí hmotného zabezpečení.

K odvolání stěžovatelky změnil žalovaný prvoinstanční správní rozhodnutí tak, že místo označení „§ 18“ se uvádí „§ 14 odst. 1 písm. f)“, vypouští se slova „z důvodu prekluze“ a poslední věta výroku. Ostatní části rozhodnutí zůstávají beze změn. Při svém rozhodnutí se žalovaný řídil úvahou, že okamžité zrušení pracovního poměru, které bylo doručeno druhému účastníkovi, nemůže být tím, kdo jej učinil, odvoláno nebo zrušeno. Svých účinků pozbývá jen na základě pravomocného rozhodnutí soudu, kterým bylo určeno, že okamžité zrušení pracovního poměru je neplatné nebo na základě dohody o sporných nárocích, uzavřené v průběhu řízení u soudu, v níž se účastníci dohodli, že jejich pracovní poměr bude trvat i nadále. V daném případě soud zastavil řízení o neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru na základě zpětvzetí žaloby a o předmětu řízení tedy nerozhodoval. Podle mimosoudního vyrovnání pak pracovní poměr netrvá i nadále, pouze bylo změněno datum a důvod jeho skončení. Žalovaný proto uzavřel, že přiznání hmotného zabezpečení stále brání ust. § 14 odst. 1 písm. f) zákona o zaměstnanosti, neboť okamžité zrušení pracovního poměru nebylo soudem posouzeno jako neplatné pro svou nezákonnost. Nejedná se proto o situaci, kdy by bylo hmotné zabezpečení neprávem odepráno. Nárok v daném případě nevznikl a nemohl tudíž podle ust. § 18 odst. 2 zákona o zaměstnanosti ani zaniknout.

O stížních námitkách uvážil Nejvyšší správní soud následovně:

Ve své kasační stížnosti uvádí stěžovatelka formálně důvody dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Její námitku ohledně nepřezkoumatelnosti rozhodnutí odvolacího správního orgánu je však nutno podřadit důvodům podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b), nikoliv písm. d) s. ř. s., neboť se jedná o dovozovanou vadu řízení před správním orgánem, pro kterou mělo být správní rozhodnutí zrušeno, nikoliv o vadu řízení před soudem spočívající v nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Pokud by byl dán důvod pro zrušení rozsudku dle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., nemohl by se již Nejvyšší správní soud zabývat námitkou dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto nejprve posoudil, zda lze rozhodnutí odvolacího správního orgánu považovat za nepřezkoumatelné.

Podle ust. § 14 odst. 1 písm. f) zák. č. 1/1991 Sb. se hmotné zabezpečení neposkytuje, jestliže uchazeč o zaměstnání v posledních šesti měsících opětovně ukončil zaměstnání sám bez vážných důvodů, nebo s ním v této době bylo zaměstnání ukončeno pro neuspokojivé pracovní výsledky nebo pro porušování povinností vyplývajících ze zaměstnání.

Odvolací správní orgán odkázal na ust. § 14 odst. 1 písm. f) zák. č. 1/1991 Sb. ve výroku svého rozhodnutí, čímž splnil požadavky na náležitosti výroku obsažené v ust. § 47 odst. 2 zák. č. 71/1967 Sb. Z odůvodnění rozhodnutí je pak zřejmé, že hmotné zabezpečení nebylo stěžovatelce přiznáno z důvodu porušování povinností vyplývajících ze zaměstnání, neboť soud nerozhodl o neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru stěžovatelky ani se účastníci nedohodli na dalším trvání pracovního poměru. O tom, že napadené správní rozhodnutí není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost svědčí ostatně i skutečnost, že stěžovatelka sama jeho obsahu i právnímu názoru zde vyslovenému porozuměla, již v žalobě výše uvedený důvod sama dovodila a namítla nesprávné posouzení právní otázky ze strany správního orgánu. Rovněž v kasační stížnosti formulovala stěžovatelka námitku dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy námitku nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, obsahově téměř shodnou s námitkou žalobní. Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že napadený rozsudek Městského soudu v Praze netrpí vadou dle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Při posouzení nanesené právní otázky pak Nejvyšší správní soud vycházel z precedentního rozsudku Nejvyššího soudu č. j. 2 Cdon 1155/96 ze dne 29. 10. 1997 uveřejněném pod č. 114 ve sbírce Soudní judikatura č. 14/97. Nejvyšší správní soud ve shodě s uvedeným rozsudkem na úvod předesílá, že zákoník práce a ostatní pracovně právní předpisy mají zásadně kogentní povahu. Mimo jiné to znamená, že účastníci pracovně právních vztahů mohou činit jen takové úkony, které jsou upraveny (předvídaný) pracovně právními předpisy, a že možnost jednak jinak se uplatní jen tam, kde to pracovně právní předpisy umožňují. Kogentním způsobem je v zákoníku práce upraveno i rozvázání pracovního poměru. Možnost odvolat (zrušit) doručené okamžité zrušení pracovního poměru není v zákoníku práce stanovena. Zákonné účinky doručeného okamžitého zrušení pracovního poměru nastávají nejen tehdy, vyhovuje-li tento úkon všem stanoveným požadavkům, ale i v případě, že okamžité zrušení pracovního poměru bylo uplatněno v rozporu se zákonem. Neplatnost rozvázání pracovního poměru totiž není neplatností absolutní, k níž by bylo možné kdykoliv přihlédnout. Na základě neplatného okamžitého zrušení pracovního poměru není pracovní poměr rozvázán jen tehdy, jestliže se druhý účastník neplatnosti tohoto právního úkonu dovolal (což může učinit pouze žalobou podanou u soudu). I po zahájení řízení u soudu však trvá vázanost doručeným zrušovacím projevem. Za neplatné lze pak považovat okamžité zrušení pracovního poměru jen tehdy, jestliže soud žalobě na určení neplatnosti tohoto rozvázání pracovního poměru vyhověl. Skončilo-li řízení před soudem jinak (např. zamítnutím žaloby nebo zastavením řízení po zpětvzetí žaloby), je okamžité zrušení pracovního poměru platným důvodem jeho rozvázání. Okamžité zrušení pracovního poměru může ztratit své účinky jedině tehdy, kdyby se účastníci v průběhu soudního řízení o určení neplatnosti okamžitého zrušení pracovního poměru ve smyslu ust. § 259 zákoníku práce písemně dohodli o narovnání mezi nimi sporného nároku tak, že jejich pracovní poměr po doručení okamžitého zrušení pracovního poměru trval a že bude trvat i nadále.

V projednávaném případě ke ztrátě účinků právního úkonu okamžitého zrušení pracovního poměru stěžovatelky nedošlo. Soudní řízení o určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru bylo zastaveno usnesením Okresního soudu Brno-venkov ze dne 29. září 2003 pro zpětvzetí žaloby stěžovatelkou, dohoda o narovnání ze dne 22. 9. 2003

uzavřená stěžovatelkou a jejím bývalým zaměstnavatelem pak neobsahuje žádný projev vůle směřující k trvání pracovního poměru po dni doručení okamžitého zrušení pracovního poměru a nadále i po dni uzavření dohody. Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že odvolací správní orgán a následně i Městský soud v Praze správně posoudily právní otázku, když dospěly k závěru, že stěžovatelka nesplnila podmínky nároku na hmotné zabezpečení z důvodu uvedeného v ust. § 14 odst. 1 písm. f) zák. č. 1/1991 Sb., neboť účinky okamžitého zrušení pracovního poměru zůstaly zachovány. Napadený rozsudek Městského soudu v Praze tak netrpí ani vadou dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud neshledal oprávněnost stěžovatelkou tvrzených důvodů kasační stížnosti, tuto podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení ze zákona (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán byl ve věci úspěšný, nevznikly mu však náklady řízení přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Nejvyšší správní soud mu proto náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal (§ 60 odst. 1 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 10. ledna 2007

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

